

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ
ХАРКІВСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПОЛІТОЛОГІВ

РЕАЛЬНІСТЬ У РЕЖИМІ КРИЗИ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ СТУДІЇ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 27 березня 2026 р.)

Харків
«Право»
2026

вати організаціями і вчитися. Це ті негативи, ці стереотипи, з якими боролися жінки-польки, і труднощі, з якими вони зустрічалися у несенні служби.

Часопис «Легунка» – перший літографічний часопис, присвячений жінці у війську, який порушував важливі теми, намагався підняти патріотичний дух серед молодих польок, виховував свідомих громадянок для активної участі у політичному житті. Особливістю цього видання була «літографія» (не друковане видання), яка створювала образ щоденника, порадника, вірця для молоді польської патріотки у питанні, як виховувати жіночу молодь, вести патріотичну пропаганду і боротися з усталеними стереотипами у суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Jarowiecki J., Góra B. Prasa lwowska w dwudziestoleciu międzywojennym. Próba bibliografii. Kraków, 1994. S. 247–274.
2. Katalog czasopism polskich Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. Landwarów- Nysa – Warszawa, 1980. 229 s.
3. Legunka. 1918. №2.
4. Legunka. 1918. №3.
5. Legunka. 1918. №4.
6. Legunka. 1918. №5.

Секція: Міжнародні відносини

Коротков Д. С.,

кандидат політичних наук, доцент,
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця

ГЛОБАЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЕВОЛЮЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ПОРЯДКУ: ПОГЛЯД ТЕОРІЙ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Радикальна трансформація міжнародної системи, яка відбувається в контексті військових конфліктів в Україні, Близькому Сході та інших регіонах, змінює уявлення щодо концепції «новий світовий порядок». Концепція «нового світового порядку» з'явилася після закінчення «холодної війни», коли Сполучені Штати стали єдиною наддержавою в міжнародній системі. Цей термін означає нову міжнародну систему, яка характеризується взаємозалежністю, співпрацею та спільною відповідальністю за глобальні проблеми. Дослідження концепції «нового світового порядку» полягала в тому, що сучасний світ зіштовхується з численними проблемами, які потребують глобальних рішень та дій. Такі проблеми, як економічна нерівність, кліматичні зміни, соціальні та політичні конфлікти, тероризм та інші, потребують нових підходів та стратегій, які можуть ґрунтуватися на концепції «нового світового порядку». Науковий аналіз концепції може допомогти зрозуміти, які саме принципи та ідеї мають важливість для досягнення глобальної стабільності та розвитку.

Концепція «нового світового порядку» вже кілька десятиліть є предметом дискусій і дебатів у міжнародних відносинах. Це поняття використовується для опису глобального політичного та економічного ландшафту, що розвивається після закінчення холодної війни. Ідея нового світового порядку виникла в результаті розпаду Радянського Союзу і подальшої зміни балансу сил у міжнародній системі. Новий світовий порядок являє собою нову епоху у світовій політиці, яка характеризується появою нових акторів, зміною динаміки сили та новими викликами.

У сфері міжнародних відносин науковці розробили кілька теорій, які пояснюють динаміку нового світового порядку. Ці теорії пропонують різні

погляди на фактори, що зумовлюють зміни в глобальному політичному та економічному ландшафті, і дають уявлення про майбутній напрямок розвитку міжнародної системи.

Першою теорією є реалізм. Це домінуюча теорія міжнародних відносин, яка підкреслює важливість сили та національних інтересів у формуванні поведінки держав. Реалісти стверджують, що новий світовий порядок характеризується появою нових великих держав, таких як Китай та Індія, і що Сполучені Штати та інші авторитетні держави продовжуватимуть діяти у власних інтересах, щоб зберегти свою глобальну позицію. Реалізм забезпечує корисну основу для розуміння конкуренції між державами за владу і вплив у новому світовому порядку [5]. Лібералізм підкреслює важливість інституцій та співпраці в міжнародних відносинах. Ліберали стверджують, що новий світовий порядок надає можливість для більшої глобальної співпраці та розвитку нових інституцій для вирішення глобальних проблем, таких як зміна клімату та економічна нерівність. Конструктивізм визначає важливість соціальних норм і спільних переконань у формуванні міжнародної політики. Конструктивісти стверджують, що новий світовий порядок надає можливість для розвитку нових норм і переконань, які відображають зміну глобальної динаміки сили і появу нових акторів. Постколоніалізм вже наголошує на тривалому впливі колоніалізму та імперіалізму на міжнародну політику. Постколоніалісти стверджують, що новий світовий порядок сформований спадщиною колоніалізму та постійною боротьбою колишніх колонізованих націй за свою незалежність і автономію [3, р. 111]. Сучасна феміністська теорія міжнародних відносин підкреслює важливість гендеру та гендерної динаміки влади у формуванні міжнародної політики. Феміністи стверджують, що новий світовий порядок надає можливість вирішити проблему гендерної нерівності та розробити нові норми і політику, які сприятимуть гендерній рівності в глобальному масштабі.

Широкий підхід до міжнародних відносин має критична теорія, яка підкреслює важливість влади та ідеології у формуванні міжнародної політики. Критичні теоретики стверджують, що новий світовий порядок характеризується постійною боротьбою за владу та ідеологію, і що нові форми опору та боротьби з'являються у відповідь на зміну глобальної динаміки влади. Теорія глобалізації підкреслює взаємопов'язаність глобальних економічних, соціальних і політичних процесів. Глобалісти стверджують, що новий світовий порядок формується під впливом процесів глобалізації, і що з'являються нові форми економічної та культурної інтеграції, які трансформують між-

народну політику. Популярною політичною та економічною ідеологією, яка підкреслює важливість вільних ринків та індивідуалізму, є неолібералізм. Теоретик неолібералізму Р. Коохейн стверджує, що новий світовий порядок характеризується постійним домінуванням неоліберальної економічної політики, і що ця політика є рушійною силою поточних процесів глобалізації та появи нової глобальної динаміки влади [2, р. 111].

У рамках політологічного підходу визначалося, що організаційна структура світового порядку є системою норм міжнародного права та звичаїв, які розробляються міжнародними інститутами (організаціями) та інтеграційними угрупованнями. З одного боку, подібним міжнародним інститутом, на думку британця Г. Батлера, може стати Організація Об'єднаних Націй (ООН) [1]. Задля ефективної діяльності останньої країни повинні поступитися частиною свого національного суверенітету. З іншого боку, ініціатором формування світового порядку можуть виступити також інтеграційні об'єднання. Виходячи з теоретико-методологічних засад міжнародної економічної інтеграції, передбачається створення супердержави, що може ефективно функціонувати в умовах дотримання соціокультурних цінностей цивілізаційного різноманіття. Інтенсифікація інтеграційного процесу, що об'єднує країни та інші інтеграційні угруповання, які територіально знаходяться на різних континентах, зумовлює формування трансконтинентальної інтеграції економічної інтеграції. Відповідно, новоутворена наднаціональна структура потребуватиме формування нової організаційної системи її функціонування (світового уряду), що може ефективно функціонувати з мови зникнення національних та культурних національних особливостей. Подібний підхід пояснюється теорією планетарної інтеграції – мондіалізму. Формування трансконтинентального простору, знаходяться сьогодні лише на стадії становлення.

На думку американського аналітика із зовнішньої політики Енн-Марі Слотер, новий світовий порядок характеризується переходом від традиційної Вестфальської системи, яка наголошувала на державному суверенітеті та невтручанні у внутрішні справи, до нової системи, яка робить більший акцент на правах людини та верховенстві права. Ця нова система характеризується складною мережею взаємозалежних акторів, включаючи держави, міжнародні організації, неурядові організації та транснаціональні корпорації, які відіграють певну роль у формуванні глобальної політики. Енн-Марі Слотер стверджує, що новий світовий порядок також характеризується відходом від традиційних уявлень про владу, коли все більшого значення набуває «м'яка сила» (здатність впливати на інших через залучення та переконання) [4, р. 121]. Крім того, вона зазначає, що новий світовий порядок характеризу-

ється підвищеною увагою до глобальних проблем, таких як зміна клімату, тероризм та економічна взаємозалежність.

Загалом, розуміння поняття нового світового порядку в теорії міжнародних відносин є складним та залежить від різних підходів і контекстів. Воно відображає необхідність адаптації до змін у світовій системі та пошуку нових способів організації та управління глобальними проблемами та взаємодією між державами та акторами. Важливо зазначити, що конкретний характер і організація нового світового порядку є предметом дебатів та переговорів між державами та акторами міжнародної арени. Різні держави та групи мають власні інтереси, пріоритети та погляди на те, як повинен виглядати новий світовий порядок. Це може призводити до конфліктів та незгоди щодо найкращого способу досягнення стабільності та справедливості в міжнародних відносинах.

Окрім цього, становлення нового світового порядку потребує співпраці між державами та вироблення загальноприйнятих норм та правил для регулювання взаємодії міжнародних акторів. Побудова такого порядку може вимагати створення нових інституцій, механізмів урегулювання конфліктів, а також змін у старих структурах та установах. Усвідомлення потреби у новому світовому порядку в контексті теорії міжнародних відносин відображає постійні зміни та виклики, з якими стикається світова спільнота. Глобальні проблеми, такі як кліматичні зміни, бідність, тероризм, пандемії, створюють необхідність спільної дії та співробітництва між державами. Отже, поняття нового світового порядку відображає бажання знайти спільні рішення та механізми для досягнення стабільності, розвитку та благополуччя в міжнародних відносинах.

Загалом, новий світовий порядок ставить перед нами низку складних і взаємопов'язаних викликів, вирішення яких потребуватиме скоординованих глобальних дій і співпраці. Для політиків і лідерів буде важливо зрозуміти ці виклики і розробити нові стратегії та підходи для сприяння стабільності, процвітання і миру в новому світовому порядку. Надалі успіх нового світового порядку залежатиме від здатності держав та акторів до співпраці та побудови механізмів глобального урегулювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Childers E., Urquhart B. *Renewing the United Nations System*. Uppsala: Dag Hammarskjöld Foundation, 1994. 213 p. URL: https://www.daghammarskjold.se/wp-content/uploads/1994/08/94_1.pdf (accessed date: 21.03.2026).

ЗМІСТ

Секція: Економічні науки

Живко З. Б., Остапенко О. М., Шегинська А. І.

Кризові аспекти в управлінні бізнесом під час війни.....3

Клецик В. І.

Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств
в умовах російсько-української війни8

Шевченко Л. С.

Фірма в інноваційній реальності: пошук конкурентних переваг 11

Секція: Психологічні науки

Белєцька А. Є.

Особливості адаптації молоді в умовах воєнного стану та кризових
ситуацій: психологічні аспекти.....16

Голуб А. Ю.

Інтернет-залежність та її взаємозв'язок із рівнем тривожності
особистості.19

Секція: Філософські науки

Куцепал С. В.

Волонтерство в умовах кризового стану соціуму22

Палагута В. І.

Феномен модальної влади в біополітиці М. Фуко24

Секція: Історичні науки

Крупчинський А. І.

Єврейське питання у публіцистиці Степана Фенцика.....33

Секція: Юридичні науки

Зінченко О. В.

Політико-правовий профіль Афганістану.37

Кононенко М. О.

Установчі (статутні) акти як міжнародно-правова основа
врегулювання спорів, сторонами яких є міжнародні організації39

Удовенко Ю. О.

Протидія земельному рейдерству: правові виклики45

Секція: Філологічні науки

Баран Д. А.

Лінгвістичні особливості медіамемів як нового жанру медіатексту
(на матеріалі англійських онлайн-ресурсів).....49

Чернишова Т. О., Ящук А. Р.

Жанр воєнно-політичної промови в сучасній
українській риториці.....53

Чоловська О. О.

Вербальні та невербальні стратегії конструювання
власного «Я» у текстах автобіографії.....59

Секція: Державне управління

Чурсінов О. А.

Особливості мотивації державних службовців України в умовах
воєнного стану.63

Секція: Національна безпека

Романюк А. А.

Соціально-безпекові аспекти цивільно-військового
співробітництва під час воєнного стану.....66

Секція: Мистецтвознавство

Зінченко В. О.

«Фіти знаменного розспіву» Б. Карастоянова: специфіка
систематизації фіт.....67

Секція: Соціальні комунікації

Павлюх М. В.

Польський жіночий літографічний часопис Львова «Legunka»
(«Легунка»)69

Секція: Міжнародні відносини

Коротков Д. С.

Глобальні трансформації та еволюція міжнародного порядку:
погляд теорій міжнародних відносин.....74

Кравченко А. О.

Трансформація політики НАТО у XXI столітті: від стримування
до партнерства в умовах глобальної багатополярності.....78

Кузь О. М., Требін М. П.	
Китайський вектор: глобальна експансія через ініціативу «Один пояс – один шлях».....	82
Михайлова А. Є.	
Ренесанс політичного реалізму як відповідь на системний крах ліберального міжнародного порядку.....	89
Моїсеєнко П. О.	
Революція Гідності та її геополітичні наслідки	93
Предибайло П. В.	
Аналіз праворадикальних наративів у соціальній мережі X: приклад Великої Британії.....	96
Теслюк К. Ю.	
Особливості діяльності міжнародних неурядових організацій в Україні в умовах війни.....	101
Тихомирова Є. Б.	
Crisis diplomacy: визначення, засоби та перспективи розвитку.....	104
Хромов В. О.	
Вплив глобальних медіа на розвиток сучасної системи міжнародних відносин.....	108
Шихаміров М. Н.	
Геополітична еволюція Сполучених Штатів: від доктрини Монро до концепції «лідера вільного світу».....	113

Наукове видання

РЕАЛЬНІСТЬ У РЕЖИМІ КРИЗИ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ СТУДІЇ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 27 березня 2026 р.)

Редактор *Т. О. Чернишова*

Підписано до друку 31.03.2026. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 6,9. Обл.-вид. арк. 6. Тираж 100 пр. Зам. № 635

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20, (063) 254-50-84
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>
E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт»,
вул. Весніна, 12, м. Харків, 61023, Україна
Тел. (057) 717-25-44
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5748 від 06.11.2017